GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

KWARTAALBERICHT 1e KWARTAAL 2023

25 april 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. Ontwikkelingen en resultaten 3

2.1. Regio Deal 3

2.2. Regiocongres 3

2.3. Gedrag en duurzame mobiliteit 3

3. Resultaten per opgave 4

3.1. Verbonden regio 4

3.2. Productieve regio 6

3.3. Circulaire regio 8

3.4. Ontspannen regio 10

3.5. Groene groeiregio 11

4. Tot slot 12

1. Inleiding

Dit is het eerste kwartaalbericht van 2023 over de ontwikkelingen binnen de opgaven en rond het regiobureau van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). We geven vorm en inhoud aan de vijf opgaven vanuit de regionale agenda 2023-2024, die vorig jaar door het algemeen bestuur is vastgesteld.
We beginnen met de meest in het oog springende ontwikkelingen om vervolgens per opgave verslag te doen van het eerste kwartaal van 2023.

2. Ontwikkelingen en resultaten

2.1. Regio Deal

Het Kabinet heeft op 17 februari besloten om met de regio Arnhem-Nijmegen een Regio Deal te willen sluiten om de brede welvaart in het gebied te verbeteren. Hier zijn we natuurlijk heel blij mee! Van de 23 regio's die een propositie hebben ingediend, zijn er 14 gehonoreerd en onze regio hoort daarbij. Uitgangspunt is het voorstel Gezonde Groene Groei, dat we in november bij het Rijk hebben ingediend. In dit voorstel hebben we een programma van € 100 miljoen voorgesteld, waarvan € 40 miljoen wordt gevraagd van het Rijk. Het Kabinet heeft besloten om maximaal € 15 miljoen (inclusief BTW) voor de Regio Deal Arnhem-Nijmegen beschikbaar te stellen. Dus veel minder dan is gevraagd. Heel mooi dat aan onze regio een Regio Deal is toegezegd, maar we staan wel voor de opgave meer focus in het programma aan te brengen.
Met elk van de 14 regio's waarmee het Rijk dit jaar een deal wil sluiten, is gestart met het dealmakingsproces. Daarbij doorlopen we een tiental stappen om vóór de zomer te komen tot een convenant. In het najaar wordt het eerste geld beschikbaar gesteld.

2.2. Regiocongres

Op 10 februari vond het tweede jaarcongres plaats in Musis Arnhem. Zo'n 400 bezoekers waren naar Arnhem gekomen om te horen en te ontdekken wat de 'Kracht van de regio' is. Ten opzichte van de eerste editie waren er 100 belangstellenden meer naar het regiocongres gekomen. Tijdens het plenaire deel was Daan Roovers, voormalig Denker des Vaderlands, de keynote spreker. De deelnemers konden hierna in verschillende workshops ervaren hoe initiatieven uit de samenleving onze regio maken. Afsluiting van de middag was een gesprek met provinciale lijsttrekkers. Unaniem gaven ze aan de komende vier jaar een betrouwbare partner te willen zijn van de regio(gemeenten). Na afloop was er voldoende ruimte voor de aanwezigen om te netwerken.

Er is een registratie gemaakt van de geslaagde, tweede editie van het regiocongres. Daarnaast is de State of the Region door voorzitter Hubert Bruls geheel terug te lezen.
Een verslag van de werksessies, voorbeelden met mooie initiatieven uit de regio, zijn eveneens op onze website te vinden:

- Talent in de regio
- Mooi landschap, gezond voedsel!
- Duurzaam verplaatsen
- Leefbaarheid in dorpen en wijken
- Van verlamming naar samenwerking
- Ondernemers van de toekomst

Voor wie wil terugkijken is er een aftermovie gemaakt.

2.3. Gedrag en duurzame mobiliteit

Het programmaplan Slim & Schoon Onderweg 2023-2026 is op 27 maart vastgesteld door de gezamenlijke partners, inclusief het uitvoeringsplan en de begroting voor 2023. Slim & Schoon Onderweg stimuleert mensen om minder te reizen door thuis te werken, om buiten de spits te reizen

en/of om te kiezen voor duurzame vervoermiddelen zoals het openbaar vervoer, de fiets of deelmobiliteit. Nieuw in het programma is de bewonersaanpak, gericht op individuele reizigers.

Daarnaast is gewerkt aan de opbouw van de nieuwe organisatie. In het eerste kwartaal zijn een nieuwe procesondersteuner en communicatieadviseur gestart. Beiden zijn nu in dienst van de GMR in plaats van dat zij extern worden ingehuurd. Voor het aantrekken van een projectleider deelmobiliteits-hubs en mobiliteitsmakelaars zijn procedures gestart.
In Arnhem hebben bestuurders van diverse onderwijsinstellingen hun steun uitgesproken voor de onderwijsaanpak daar. In Nijmegen is vanuit de campusaanpak Heijendaal een ketenreisplanner ontwikkeld. Die hebben we daarna opgeschaald naar de regio Arnhem-Nijmegen en inmiddels is daar landelijke belangstelling voor. In een aantal kleinere gemeenten rondom Nijmegen is/wordt deel-mobiliteit uitgebreid. Voor de realisatie van deelmobiliteitshubs hebben we subsidie binnengehaald vanuit het Rijk. En voor deelmobiliteit zijn we aangesloten bij het Regionaal Samenwerkings-programma Deelmobiliteit, om landelijk beter samen te werken bij de opschaling en uniformering van deelmobiliteit.

3. Resultaten per opgave

3.1. Verbonden regio

Algemeen
Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP)
De startnotitie voor het maken van het RMP is op 1 maart door alle wethouders mobiliteit in de GMR vastgesteld. Dit wordt een algemeen en integraal mobiliteitsverhaal, dat is samengesteld uit bestaand beleid, actualiseringen en aanscherpingen daarvan. En monitoring en evaluatie vormen een belangrijk onderdeel. De regio werkt hier samen met de provincie Gelderland. De eerste stap is het doen van een nulmeting, zodat we weten hoe we er als GMR voor staan qua mobiliteit, duurzaamheid en bereikbaarheid. Het is de planning dat het RMP aan het eind van dit jaar klaar is.

Gebiedsgerichte corridors
MIRT onderzoek Vrije kruising Arnhem Oost en inpassing in Novex locatie Spoorzone Arnhem-Oost
Dit kwartaal is duidelijk geworden dat het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) onderzoek in april start. De kruising is van belang voor de internationale treinen ICE (Frankfurt en wellicht Berlijn via Arnhem/Duisburg) en de RE 19 naar Düsseldorf. Voor de Regioexpress als die twee keer per uur gaat rijden, voor de IJssellijn Zwolle-Arnhem en voor station Presikhaaf, waar bij een ongelijkvloerse of vrije kruising in Arnhem Oost, er mogelijkheden zijn om hier een InterCity (IC) station van te maken.

Spoorcorridor Utrecht-Arnhem-Duitse grens
Tijdens het BO (Bestuurlijk Overleg) MIRT van afgelopen november zijn afspraken gemaakt over de spoorcorridor UAD (Utrecht-Arnhem-Duitse grens) en de inpassing van de vrije kruising Arnhem Oost. De start van het MIRT Onderzoek UAD heeft vertraging opgelopen o.a. door personele problemen bij het Ministerie van IenW. Zoals het er nu naar uitziet, ligt er medio september een Plan van Aanpak. Ter voorbereiding van dit Plan van Aanpak hebben we vanuit de GMR nadrukkelijk aangegeven dat er tussen Arnhem en de Duitse grens nog opgaven liggen.

Visie Spoorgoederen en herijking Toekomstbeeld OV 2040
Op 23 januari jl. heeft de Tweede Kamer een motie van Van Ginneken/Minhas aangenomen met het verzoek om een visie/toekomstbeeld op spoorgoederenvervoer op te leveren op 31 maart 2023. Hierdoor moet het ministerie van IenW binnen een zeer kort tijdsbestek met een Toekomstbeeld spoorgoederenvervoer komen. De GMR heeft aangegeven kritisch te zijn op het proces en dat dit geen goede manier van samenwerken is. IenW heeft aangegeven in overleg te gaan met de partners van Oost Nederland over de invulling van de visie.

Dienstregeling NS 2024
Vanuit de GMR zijn we betrokken geweest bij de nieuwe dienstregeling voor 2024. De NS gaat na een jaar van fors afschalen, gelukkig weer opschalen. Belangrijkste onderdelen voor de GMR:

- De 10 minuten IC Utrecht-Arnhem Nijmegen komt weer terug op maandag t/m donderdag: zes keer per dag een IC.
- De sprinter tussen Arnhem en Dordrecht rijdt 2 keer per uur (ook weer in de avonduren en weekenden).
- Tussen Wijchen en Nijmegen rijdt de NS op sommige momenten met *minder* sprinters. De sprinters van maandag t/m zaterdag blijven grotendeels 4 keer per uur rijden (overdag). In de avonduren wordt dat teruggebracht naar 2 keer per uur. Als GMR hebben we richting NS aangegeven dat wij er wel vanuit gaan dat als de woningbouwaantallen toenemen in dit NOVEX-gebied, de bediening van deze lijn en specifiek station Goffert opgewaardeerd wordt (ook in avonduren en in het weekend).

A12 alliantie
In opdracht van de A12 alliantie zijn er door bureau Moventum twee onderzoeken uitgevoerd. Aan de stakeholders in het gebied vroeg Moventum hoe zij aankijken tegen een A12 alliantie en er is een bewonersonderzoek uitgevoerd. Betrokken gemeenten, IenW en het bestuurlijk overleg mobiliteit (BOM) willen graag verder met de alliantie. Binnenkort start de alliantie met de Pilot Fashion Outlet Zevenaar (FOZ). Op dit moment wordt een Plan van Aanpak gemaakt. Als alle partijen hiermee akkoord zijn, starten de gesprekken met de gemeente Zevenaar en de eigenaar van de outlet over hoe we dit deel van de regio bereikbaar houden na opening van deze outlet.

A50 MIRT verkenning Ewijk-Paalgraven
Het ministerie wil de bereikbaarheid en verkeersveiligheid op de A50 tussen Nijmegen en Eindhoven verbeteren. Omdat de huidige capaciteit van de weg tussen Ewijk en Paalgraven tot knelpunten voor bereikbaarheid en veiligheid leidt, wil de minister dit traject aanpassen. Hiervoor wordt een planMER (milieueffectrapportage) opgesteld. De stuurgroep heeft besloten om twee alternatieven mee te nemen in het vervolgproces van de MIRT-verkenning:

- 2x3 Paalgraven-Bankhoef-Ewijk;
- 2x3 Paalgraven-Ravenstein + 2x4 Ravenstein-Bankhoef + 2x3 Bankhoef-Ewijk.

Een ander belangrijk onderwerp heeft betrekking op de aanleg van een langzaam verkeervoorziening (brug) voor fiets- en landbouwverkeer aan de Oostzijde van de Maasbrug bij Ravenstein. De GMR en provincie hebben hierover overleg gehad, mede in verband met de snelfietsroute Wijchen-Oss. Belangrijk is landbouw- en fietsverkeer te scheiden. Er is nog discussie of de fietsbrug hier gecombineerd moet worden met het landbouwverkeer op één brug, of dat een fietsbrug elders gewenst is door betere aansluiting op deze snelfietsroute.

Naast de MIRT-verkenning is er aanvullend/flankerend mobiliteitsbeleid. Dit proces van beide provincies en gemeenten verloopt moeizamer. De GMR en de gemeente Nijmegen hebben hierover inmiddels een gesprek gehad met de provincie Gelderland om het proces weer vlot te trekken.

Zuidflank Nijmegen
Een van de opgaven binnen onze regio is de aanpak van de mobiliteitsproblematiek in de Zuidflank van Nijmegen. Dit is de afgelopen tijd samen met de gemeenten Mook en Middelaar, Heumen, Nijmegen en Berg en Dal en de provincie Gelderland opgepakt. Geconstateerd is dat het wenselijk is om langzamerhand de verbreding te zoeken, omdat veel mobiliteitsopgaven niet ophouden bij gemeente- en provinciegrens. Concreet betekent dit dat we het overleg uitbreiden met vertegenwoordigers vanuit Noord-Limburg en Noordoost Brabant (zowel gemeenten, regio's als provincies).

Ketensamenwerking Nijmegen-West
Voor de "gebiedsuitwerking"/corridoropgave is in maart een projectleider geworven (inhuur). Het komende half jaar wordt dit project begeleid door Rob Soeters.

Fiets

Fietsroute Arnhem-Huissen

De fietsroute Arnhem-Huissen is een van de vier kansrijke snelfietsroutes die een flinke stap vooruit is gekomen. Dit betekent dat voor beide routes tussen Huissen-Arnhem Centrum en tussen Huissen-Arnhem Kronenburg een uitwerking is gemaakt met een voorkeurstracé en ontwerp. Het plan is bestuurlijk besproken met de betrokken gemeenten: Arnhem en Lingewaard. De komende tijd stellen we een plan van aanpak op dat gebruikt kan worden voor de planvorming in 2023-2024. Door slim werk met werk te maken start dit jaar het werk aan de snelfietsroute al: in Huissen (fietsstraat nabij centrum) en mogelijk Arnhem Vredenburg (fietsstraat Frieslandsingel).

Fietsroute Wijchen-Oss

Het heeft even geduurd. Maar nu is er beweging in de uitwerking van de fietsroute Wijchen-Oss. In februari is gestart met de verkenning. In de werkgroep nemen gemeente Wijchen, provincie Gelderland, gemeente Oss en provincie Noord-Brabant deel. De GMR is penvoerder van de verkenning. Daarbij is een aanpak opgesteld voor de verkenning om meer mensen op de fiets te krijgen in de A50 corridor en de meest ideale route voor de fietser te bepalen. Hierbij is de verbinding met de bestaande Maasbrug of een eventuele andere locatie voor een fietsbrug onderdeel van de zoektocht (zoals al eerder aangegeven bij de aanpak A50 MIRT verkenning Ewijk-Paalgraven).

Verkeersveiligheid

Landbouwverkeer

De Roelofsgroep is eind 2022 gestart met onderzoek om gemeenten handvatten te bieden hoe om te gaan met de problematiek van het landbouwverkeer. In het tweede kwartaal leveren zij het onderzoek op. Alle gemeenten zijn afgelopen kwartaal benaderd voor informatie.

Hubs & Knooppunten

Dit kwartaal is de rapportage Hub Zevenaar-Oost opgeleverd en in het bestuurlijk platform van 1 maart vastgesteld. De komende periode werken we aan de volgende zoekgebieden:

- Zuidflank Nijmegen: Gebied rondom Nijmegen-Zuid, Malden, Mook, Heumen en Wijchen.
- Nijmegen West: Gebied rondom Nijmegen-West, Druten en Beuningen.

Het komende kwartaal inventariseren we samen met de betrokken gemeenten waar de mogelijkheden en kansen liggen.

Ook wordt ingezet op het verkennen naar de raakvlakken tussen hubs en Toeristische Overstappunten (TOP's). Het plan van aanpak is op ambtelijk niveau besproken en beoordeeld waardoor nu de uitvraag in gang gezet wordt. Naar verwachting worden de eerste resultaten in het derde kwartaal gedeeld.

3.2. Productieve regio

Economie van de Toekomst

Afgelopen jaar is er samen met een grote groep stakeholders gewerkt aan een economisch profiel voor 2040; hoe willen we dat onze economie er dan uitziet? Dit is van belang om vanuit economie een bijdrage te kunnen leveren aan de Verstedelijkingsstrategie en de afspraken die we hierover met het Rijk hebben gemaakt in het Verstedelijkingsakkoord. Maar ook om de koers te bepalen voor de regionale agenda. De nieuwe koers is op 19 januari besproken met de gedeputeerden Witjes en Kerris en op 31 maart is het koersdocument Economie van de Toekomst vastgesteld door het bestuurlijk platform Productieve regio.

De koers is opgebouwd rondom een zestal onderwerpen: netcongestie, campussen, logistiek, circulaire economie en Hoge Milieu Categorieën (HMC), verdichting en herstructurering bedrijventerreinen en, als zesde, de balans tussen wonen en werken. Deze onderwerpen werken we op dit moment voor zover mogelijk samen met een aantal belangrijke stakeholders uit; wat betekent de koers voor toekomstig ruimtegebruik? De uitwerkingen gebruiken we als input voor de bouwsteen economie in het regioarrangement met de provincie. De ruimtevraag zal vooral landen op

bedrijventerreinen. In de komende 1,5 jaar maken we met de gemeenten afspraken in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), waarbij we toewerken naar een nieuw RPW op 1 januari 2025.

Toekomstbestendig Ondernemen
Ondernemers hebben te maken met vraagstukken als: mijn bedrijf groeit, hoe ga ik hiermee om? Heeft mijn bedrijf nog de juiste bedrijfsvoering? Of hoe blijft mijn bedrijf toekomstbestendig? Samen met stichting Qredits ontwikkelden we daarom een inspirerend en interactief programma om gelijkgestemde en gemotiveerde mkb'ers te helpen om toekomstgericht te ondernemen. Dit programma brengen we actief onder de aandacht van mkb'ers.

Inventarisatie financieel landschap tot € 1 miljoen
Het vinden van kapitaal is vaak doorslaggevend voor het succes van bedrijven. Om mkb'ers te helpen met de financiering van hun onderneming, startte de GMR een onderzoek om de verschillende financieringsmiddelen beter inzichtelijk te maken voor regionale mkb-ondernemers. De inventarisatie is afgerond en we starten de komende tijd met het opzetten van een fundingtool. Samen met de opgave Verbonden regio en Public Affairs starten we een onderzoek naar Europese financierings-mogelijkheden.

Digitalisering
Het digitale tijdperk heeft veel invloed op bijna iedere onderneming. Ontwikkelingen in kunstmatige intelligentie, internet of ICT vormen tegelijkertijd een kans en bedreiging. Maar hoe passen ondernemers zich aan wanneer de ontwikkelingen zich in hoog tempo opvolgen? Om ondernemers te helpen met deze uitdaging ontwikkelde de GMR, in samenwerking met andere regionale partners, 'Sm@rt together'; een programma dat zich richt op digitale kansen voor ondernemers.

Human Capital Akkoord 2023 - 2026
De GMR, The Economic Board en provincie Gelderland zetten in op regionale samenwerking door een breed gedragen Human Capital Agenda, wat ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden moet helpen met dit vraagstuk. Het Human Capital Akkoord is inmiddels door de drie organisaties vastgesteld. Op 13 april vond de ondertekening van het Human Capital Akkoord plaats. Meer informatie is te vinden op de projectpagina Samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt.

Duurzame logistiek
In december startte adviesbureau STEC-groep met de inventarisatie van initiatieven voor verduur-zaming van brandstoffen voor de logistiek. Het doel: inzicht krijgen in duurzame initiatieven in de regio. Daarbij komen diverse vragen bod. Welke initiatieven zijn er bij bedrijven? Waar lopen bedrijven tegen aan? Welke rol kan de GMR pakken? Het onderzoek is afgerond en door het bestuurlijk platform Productieve regio op 31 maart vastgesteld. Enkele conclusies:

- Verduurzaming van transport leeft bij veel bedrijven in de GMR. Het is de verwachting dat de thema's bij nog veel meer bedrijven de komende 5 jaar gaat spelen. O.a. omdat wetgeving wordt aangescherpt en CO2-uitstoot scherper wordt beprijsd.
- De toepassing van duurzame brandstoffen in bedrijfsvoertuigen staat nog in de kinderschoenen.
- De bedrijven die met een deel van het wagenpark een overstap hebben gemaakt, zijn over het algemeen positief.
- Er is vooral interesse in de overstap op batterij-elektrisch aangedreven bedrijfsvoertuigen. Dit gebeurt kleinschalig. Er zijn nog belemmeringen, zoals het ontbreken van een dekkend netwerk aan (openbare) (snel)laadvoorzieningen voor vrachtwagens, de netcapaciteit en de forse investeringen die dit aan publieke en private kant vraagt.
- Het aanbod van locaties voor het 'tanken' van duurzame brandstoffen is een beperkende factor voor verdere implementatie.
- 40% van de bedrijven in de inventarisatie is nu niet bezig met een investering door de onzekerheid en onbekendheid met de beschikbaarheid, kosten, mogelijkheden van alternatieven en de problemen met de netcapaciteit.

In het rapport staat een advies over een mogelijke rol van de GMR. Hier gaat de nieuwe speerpuntcoördinator logistiek Niels Huijbers (gestart op 1 april) mee aan de slag.

Toekomstbestendige werklocaties
Het afgelopen kwartaal zijn de aanvragen binnengekomen voor de 2e tranche uitbreiding bedrijventerreinen. Deze worden de komende periode beoordeeld.

Om ondernemers te adviseren en te stimuleren hun bedrijventerrein te vergroenen, maakten de GMR en de provincie Gelderland een plan. De eerste bedrijven hebben zich aangemeld voor het advies voor vergroening van hun perceel.

3.3. Circulaire regio

Circulaire Bouw & Infrastructuur
Circulaire infra
De beoogde nieuwe aanpak van het project 'Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de grond-, weg- en waterbouw (GWW)' is door het projectteam uitgewerkt tot een menukaart. Daarmee kunnen gemeenten op maat ondersteuning krijgen bij het meer circulair aanpakken van een concreet GWW-project. Steeds meer gemeenten hebben aangegeven met de nieuwe aanpak aan de slag te (willen) gaan.

Circulaire Bouw
Het concept Programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CBB) 2023-2030 is opgeleverd en in ambtelijke en bestuurlijke platforms besproken. We werken het uit tot een voorstel dat in juni ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het bestuurlijk platform.
Op verzoek van provincie Gelderland is een 'letter of commitment' afgegeven voor de 'Beton Reïnvented'-aanvraag bij het Nationaal Groeifonds. Dit richt zich voor de GMR op het opschalen van 1-op-1 hergebruik van betonelementen van gesloopte bouwwerken.
Verder heeft het eerste van drie werkbezoeken voor de bestuurlijke opdrachtgevers van dit speerpunt plaatsgevonden, met een leerzaam bezoek aan drie projecten in Arnhem.

Grondstoffen en Ketens
Grondstoffenhubs
Een van de aandachtspunten voor dit speerpunt is het versterken van inzicht in de regionale grondstoffen- en afvalstromen. In 2022 voerde RHDHV een analyse voor ons uit. Daaropvolgend willen we de ontwikkeling van een zestal grondstoffenhubs stimuleren en bijdragen aan een goede, evenwichtige ruimtelijke inpassing. In de vorige kwartaalrapportage hebben we aangegeven dat we ons in 2023 bezighouden met drie business cases: recycling van zonnepanelen, luiers en incontinentie uit de zorg en verwerking van niet-specifiek ziekenhuisafval.
De uitwerking van deze business cases is gestart.
Voor 2024 staat o.a. de grondstof textiel centraal. Een voorverkenning hiervoor is gestart door het Engage4bio project, een Horizon EU project waar de GMR partner in is, samen met o.a. WUR en ARTEZ. Het project is gericht op biobased materials en recycling van textiel.

Circulaire inkoop
Een ander aandachtspunt is het ondersteunen van gemeenten bij het circulair inkopen van producten en diensten en het zorgen voor een stimulerend platform voor uitwisseling van kennis en ervaring. In het eerste kwartaal werd een presentatie van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen bij het bestuurlijk opgaveteam gegeven. Hierover krijgen de bestuurders in april een advies. Verder wordt er een koplopersgroep Circulair Inkopen opgericht om een instrumentarium af te stemmen en om casuïstiek met elkaar te bespreken. We delen de best practices uit deze groep met het ambtelijk platform.

NPCE
Het Rijk heeft begin februari het Nationaal Plan Circulaire Economie gepresenteerd. Samen met andere metropoolregio's hebben we hier een reactie voor opgesteld die we met de staatssecretaris delen. De bestuurders van het bestuurlijk opgaveteam zijn meegenomen in de inhoud van dit plan.

DECARB PRO goedgekeurd!
De Interreg Va-aanvraag onder de naam DECARB PRO is goedgekeurd. De GMR heeft hieraan deelgenomen (zoals aangegeven in de vorige kwartaalrapportage) met een aantal internationale partners; waaronder Amsterdam, Parijs, Straatsburg en Essen. DECARB PRO staat voor Decarbonization procurement. De GMR is hiervoor gevraagd door het Klimaatverbond, omdat ze kleinere gemeenten wilden betrekken. De interne systematiek om bij inkoopprocessen de werkelijke CO2 impact te berekenen en te gebruiken bij afwegingen wordt onderzocht. De GMR heeft cofinanciering gekregen op basis van een aantal lopende projecten (bijvoorbeeld circulaire GWW) voor de komende 4 jaar.

Water en Klimaatadaptatie
Dit kwartaal heeft de focus gelegen op het opzetten van een regionale samenwerking in een team met gemeenten en provincie, en samenwerking met The Economic Board, omdat daar met name de strategische samenwerkingspartners, zoals HvHL, HAN en KIEMT zijn vertegenwoordigd. De uitgangspunten zijn verwoord in de startnotitie voor het speerpunt Water- en klimaatadaptatie. De rol van het speerpunt is verwoord: signaleren van de urgentie, service bieden aan gemeenten als het gaat om toegang tot kennis en tot financieringsmogelijkheden.

De deelname aan de EU-missie Adaptation to Climate Change is ondertekend. We maken nu deel uit van een Community of Practice op het gebied van water- en klimaatadaptatie. We krijgen toegang tot het Mission Implementation Platform. Hierin worden onder meer state-of-the-art kennis, best practices en tools gedeeld door de verschillende geselecteerde regio's. Daarnaast hebben kennisinstellingen en bedrijven in onze regio verdere toegang tot financiering van onderzoeksprojecten en een internationaal netwerk van partijen waarbij in onderzoeksprojecten kan worden samengewerkt.

Energietransitie
Regionale Energiestrategie (RES)
De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de PlanMER is vastgesteld. De PlanMER is voor 90% gereed en de reacties op deze versie worden verwerkt.
Het traject voor een startnotitie integraal programmeren is gestart. In deze notitie wordt de vraag beantwoord wat onze rol en de rol van gemeenten c.q. provincie kan zijn met betrekking tot het Integraal Programmeren. Dit heeft tot doel om transparante keuzes te maken over investeringen in het toekomstige energiesysteem.
Het Uitvoeringsprogramma RES 2024-2030 is vastgesteld in het bestuurlijk platform. In dit plan is beschreven wat de RES-organisatie gaat leveren en welke middelen hiermee gemoeid zijn. Dit wordt structureel verwerkt in de begroting van de GMR voor de jaren 2024 en verder.
De vacature van de procesmanager RES is per februari ingevuld door Ine van den Hurk, daarmee is het team bijna weer op volledige sterkte. De vacature voor een communicatie/participatieadviseur wordt voorbereid en gepubliceerd.

Geothermie
Een onderzoek naar de mogelijkheid van geothermie heeft ertoe geleid dat de provincie het initiatief heeft genomen om te komen tot een provinciaal ontwikkelingsprogramma geothermie. Voor een viertal gemeenten in onze regio was dit aanleiding om de samenwerking rond dit thema op te zoeken. We hebben hen geholpen met het schrijven van een initiatiefdocument.

Inkoop gas en elektriciteit
De nieuwe contractbeheerder is samen met leverancier Eneco gestart met het traject om te bezien hoe we de gemeenten kunnen ondersteunen om hun gebruik van aardgas de komende jaren terug te dringen. Een bezoek aan het hoofdkantoor van Eneco was hierin de eerste stap.

Regionaal Expertiseteam Energie (REE)
Dit kwartaal zijn twee kwartiermakers aangesteld, die het REE opzetten. Belangrijk aandachtspunt is de vraag waar het REE wordt ondergebracht. De wens is om dit te doen bij een bestaande organisatie, die vanuit overheid en bedrijfsleven wordt aangestuurd. Met een aantal stichtingen in de regio zijn gesprekken gevoerd. Daarnaast werken we aan het opzetten van de diensten van het REE en alles wat nodig is om die diensten te kunnen leveren (producten, bemensing, huisvesting et cetera).

3.4. Ontspannen regio

Duurzaam toerisme
Op basis van het onderzoek naar verhaallijnen in de regio, hebben de wethouders Duurzaam toerisme afgesproken om binnen de GMR in te zetten op drie verhaallijnen: Water, WOII en de Romeinen. We denken dat deze verhaallijnen het meest kansrijk zijn om ons op regionaal niveau beter te laten zien: in ons landschap, de openbare ruimte en in onze profilering. We maken daar in de komende maanden een uitvoeringsplan voor. Voor de verhaallijn Romeinen vertalen we onze acties in het Masterplan Romeinse Limes en Romeinen. Zie ook hieronder het speerpunt cultuur.

Het onderzoek naar de vitaliteit van de dag- en verblijfsrecreatie in onze sector is in het eerste kwartaal bijna afgerond. De bedrijven die hebben meegedaan aan het onderzoek hebben, als zij dat wilden, al een beknopt advies op maat gehad over hoe ze hun vitaliteit kunnen verbeteren.

De ontwerpfase van het wandelroutenetwerk is in volle gang. In tien gemeenten wordt er een netwerk aangelegd of uitgebreid. Dit sluit aan op de netwerken die al eerder gerealiseerd zijn in de regio. Samen leidt dit tot een dekkend wandelroutenetwerk dat aansluit op de aangrenzende regio's. TVAN coördineert dit, namens de betreffende gemeenten. Omdat alleen de gemeenten die nog geen dekkend routenetwerk hebben, meedoen in dit programma, lopen de gemeenten individuele trajecten. De gevraagde cofinanciering van 50% organiseren we om die reden per gemeente. Voor de andere helft van de financiering hebben we een subsidie van de provincie gekregen.

Bruisende binnensteden, krachtige kernen
Het bestuurlijk opgaveteam stelt bij de behandeling van de begroting 2024 aan het algemeen bestuur voor om het speerpunt Bruisende binnensteden, krachtige kernen te beleggen bij verschillende opgaven. Het grootste deel bij de opgave Productieve regio: in het proces om te komen tot een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW) nemen we mee of en zo ja welke verdiepende afspraken we maken over het voorzieningenniveau in de regio. Het verder vergroenen van bedrijventerreinen en het versterken van mobiliteitshubs en Toeristische Overstappunten, willen we samen met Productieve en Verbonden regio (blijven) oppakken. Verder is het organiseren van een kennisplatform bij Ontspannen regio onderdeel van het voorstel. Op deze manier denken we, binnen de middelen die we hebben, op een goede, integrale manier te kunnen blijven werken aan levendige en leefbare kernen in onze regio.

Groen-blauw raamwerk
We gebruiken het groen-blauw raamwerk zoals verwoord en verbeeld in het rapport Vervlochten regio als input voor allerlei ruimtelijke trajecten, zoals regioarrangement en het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Zo bereiden we stap voor stap concrete voorstellen voor om het groen en blauw te versterken, waarover gemeenten en andere betrokkenen kunnen besluiten. Alle raden zijn of worden hierover geïnformeerd met een raadsinformatiebrief die door de opgave is voorbereid. In mei organiseren we per deelgebied een raadsledenbijeenkomst om raadsleden verder te informeren.

Cultuur
De regeling om innovatie in de culturele sector te stimuleren is opengesteld. Na een aantal inspiratiesessies en creatieve designsessies, die goed werden bezocht en waarin veel creativiteit ontstond, kunnen initiatiefnemers nu een aanvraag indienen. We ontvangen graag innovatieve projecten met als doel het bereiken, betrekken en behouden van het publiek in de cultuursector. De subsidieregeling stimuleert innovatie en samenwerking in productie, marketing en presentatie van de cultuursector. Innovatie kan daarbij verschillende vormen aannemen.

Tijdens een inspirerende bijeenkomst op 31 maart over de verhaallijn Romeinen in het Nederlands Openlucht Museum stond het beleefbaar maken van het Romeinse verleden centraal. Het publieksbereik van het Romeins verleden wordt één van de onderdelen van het Masterplan Romeins verleden, dat Bureau Buiten in opdracht van de provincie, de GMR en de gemeente Nijmegen maakt. In het najaar is het Masterplan klaar, met daaraan gekoppeld een uitvoeringsagenda.
Ook de andere actielijnen van het Transformatievoorstel Cultuur lopen voorspoedig. Het onderzoek naar hoe we amateurs en vrijwilligers in de kunst en erfgoedsector kunnen ondersteunen is in volle gang. Eind mei worden hiervan de resultaten gepresenteerd. Daarnaast is de Cultuur Academy begonnen met haar “ronde tafels” om de scholingsbehoefte uit de regio op te halen.

Inmiddels zijn de resultaten naar de verkenning om een bid te doen voor culturele hoofdstad in 2033, bekend. Uitkomst is dat er veel enthousiasme is en aanknopingspunten zijn hiervoor in de regio. Een verdiepende verkenning ligt daarom voor de hand. Steun van de provincie is daarbij wel essentieel. Het initiatief voor een dergelijke verdieping kan echter niet bij de regio liggen. De belangrijkste reden hiervoor is dat een regio geen bid kan doen; dat kan alleen een gemeente. Als een gemeente besluit een verdiepende verkenning te doen, dan kan de regio, binnen de bestaande mogelijkheden, daar wel bij helpen. Bijvoorbeeld door inbreng vanuit de regio te verzamelen en door te helpen in de lobby.

3.5. Groene groeiregio

Woondeal 2.0
Op 8 maart tekenden minister Hugo de Jonge, gedeputeerde Peter Kerris en vertegenwoordigers van de regiogemeenten de woondeal 2.0, met daarin afspraken om te komen tot een verhoogde woningbouwproductie om meer mensen een woning te kunnen bieden in onze groeiende regio. Gemeenten zijn nu volop aan de slag om uitvoering te geven aan deze (geactualiseerde) woondeal.

Regionaal woonbehoefteonderzoek
Het regionaal woonbehoefteonderzoek wordt eenmaal in de drie jaar gehouden. Uit het onderzoek blijkt een aanhoudende grote vraag naar nieuwe betaalbare woningen. Het onderzoek bevestigt dat het belangrijk is om via de woondeal samen in de regio te blijven werken aan de invulling van de woonopgaven. De woningbehoefte in de regio is 54.000 extra woningen tot 2040, waarvan 42.000 tot en met 2030. De vraag naar betaalbare woningen, zowel huur als koop, is groot. Bijna driekwart van de extra woningbehoefte gaat om sociale huur, middel dure huur of betaalbare koopwoningen.

Verstedelijkingsstrategie
De Verstedelijkingsstrategie is in het eerste kwartaal verder doorontwikkeld. Zo maken we in opdracht van de provincie Gelderland een regioarrangement als inbreng het ‘ruimtelijke voorstel’ dat Gelderland aan het Rijk moet aanleveren in november 2023. Over het regioarrangement is in maart een raadsinformatiebrief aangeboden aan de colleges. Hierin werken we samen met Ontspannen regio (groen-blauw raamwerk) om te komen tot een bod voor het zogenaamde Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Daarnaast werken we met gemeenten aan de uitvoering van de verstedelijkings-afspraken door te komen tot een gebiedsprogramma per deelgebied en een verstedelijkingsprogramma.

Actualisatie huisvestingsverordening
Op 31 december 2023 loopt de Huisvestingsverordening, waarin afspraken staan over woonruimteverdeling, af. In februari zijn de gemeenteraden via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het proces, de planning en de voornaamste aandachtspunten. Gemeenten geven aan om bij woonruimtetoewijzing meer voorrang aan eigen inwoners te willen geven. Er ligt een voorstel voor vier aanpassingen in de regionale huisvestingsverordening. Deze zijn besproken tijdens de RegioOverleg(t) op 1 maart. Deze worden nu uitgewerkt en de colleges ontvangen een uitgewerkt voorstel. In de periode mei-juni vindt de inspraakprocedure voor de concept-huisvestingsverordening plaats. De huisvestingsverordening komt in het najaar 2023 ter besluitvorming in de gemeenteraden.

Stand van zaken regionale woonzorgvisie en huisvesting internationale medewerkers
We zijn koploperregio voor een regionale Woonzorgvisie. Iedere gemeente is verplicht een woonzorgvisie op te stellen. Als regio geven wij hier in de regionale woonvisie bouwstenen voor. Deze visie, die we in 2023 opstellen, wordt voor iedere gemeente verplicht. Hierin staan regionale prestatieafspraken over de huisvestingsopgave voor aandachtsgroepen en ieders aandeel hierin. Daarvoor is in het eerste kwartaal een traject gestart met Bouke Scheerder als aanjager.

Kees Pleijsier is dit kwartaal gestart als regisseur huisvesting internationale medewerkers. Hij heeft inmiddels contacten gelegd met de gemeenten over dit onderwerp en er is een projectorganisatie ingericht.

Flexpool
Voor de derde ronde van de Flexpool zijn inmiddels acht projecten ingediend. We voeren nu gesprekken om te kijken wat de vraag precies is en of de projecten voldoen aan de voorwaarden van de Flexpool. Daarna kan direct het benodigde adviestraject starten. Op deze manier kunnen wij gemeenten wederom helpen met ingewikkelde gebiedsontwikkelingen en zo woningbouw versnellen. Met de provincie Gelderland zijn we in gesprek om de Flexpool van de GMR over de provincie te verspreiden en daarnaast over de financiering van een nieuwe tranche van de GMR-Flexpool.

4. Tot slot

Het volgende kwartaalbericht verschijnt uiterlijk eind juli 2023. Eerdere kwartaalberichten terugzien? Ze zijn te vinden in onze online kennisbank.

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@groenemetropoolregio.nl
www.groenemetropoolregio.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN